

In het project **Netwerkondersteuning Dementie** wordt een samenhangend aanbod van toepassingen en diensten ontwikkeld voor mantelzorgers en professionals die betrokken zijn bij de zorg voor mensen met dementie. Dit wordt via een online platform aangeboden. Het platform is bedoeld om de samenwerking en communicatie tussen de mantelzorgers en de betrokken professionals te ondersteunen waardoor mensen met dementie langer en onder betere omstandigheden thuis kunnen blijven wonen.

Inleiding

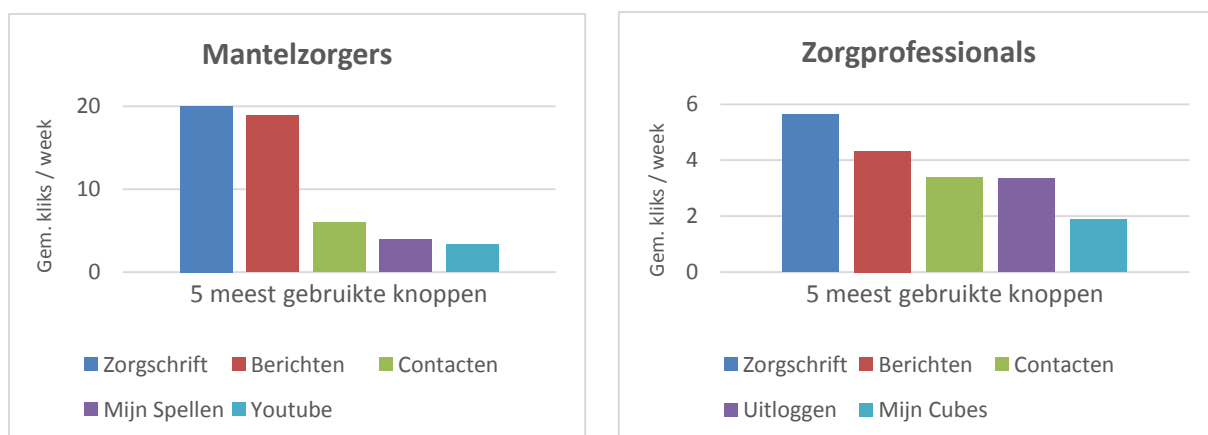
Het project Netwerkondersteuning Dementie is in februari 2015 van start gegaan en wordt uitgevoerd in een samenwerking tussen onderzoekers van het Expertisecentrum Innovatieve Zorg en Technologie (EIZT), zorgprofessionals, en mantelzorgers van mensen met dementie in de gemeenten Peel en Maas en Heerlen, samen met diverse technologiebedrijven waaronder Cubigo, Sananet, ZoemEurope en Simac. In het eerste jaar is een behoefte inventarisatie gedaan en is de eerste versie van het platform Netwerkondersteuning Dementie samengesteld. Het tweede jaar betreft het uittesten van het platform in de praktijk en bestaat uit twee stappen, een bruikbaarheid,- en een haalbaarheidsonderzoek, waarover we in deze nieuwsbrief berichten.

Projectactiviteiten jaar twee tot dusver

Van februari – april 2016 heeft een bruikbaarheidsonderzoek plaatsgevonden waarin het platform gebruikt en geëvalueerd werd door het informele en formele netwerk rondom 4 personen met dementie, waarvan twee cliënten in Peel en Maas (Proteion) en twee in Parkstad (MeanderGroep). Er hebben 7 mantelzorgers en 32 zorgprofessionals meegedaan, Alle deelnemers hebben gedurende tien weken gebruik gemaakt van het platform met als doel het in kaart brengen van de bruikbaarheid en ervaren effecten van het gebruik. Mantelzorgers werden na vier en tien weken geïnterviewd over hun ervaringen. Bij zorgprofessionals werd dit eenmaal gedaan, namelijk na tien weken. Daarnaast hebben alle deelnemers gedurende het bruikbaarheidsonderzoek reactieformulieren ingevuld met opmerkingen en ervaringen en hebben zij na afloop van de tien weken een vragenlijst ingevuld over het gebruiksgemak van het platform. Daarnaast werd de frequentie van gebruik gemonitord op basis van het aantal kliks per knop op het platform.

Uitkomsten bruikbaarheidsonderzoek

Uit de monitoring gegevens (figuur 1) m.b.t. het gebruik van het platform bleek dat zowel mantelzorgers als zorgprofessionals vooral gebruik maakten van het zorgschrift en de berichten knop, hoewel het gemiddeld aantal kliks van beide knoppen meer dan drie keer hoger was bij mantelzorgers in vergelijking met zorgprofessionals. Daarnaast werden beide knoppen door mantelzorgers meer gebruikt naarmate het bruikbaarheidsonderzoek vorderde, terwijl dit bij zorgprofessionals vrijwel gelijk bleef. Mantelzorgers maakten in minder frequente mate ook gebruik van 'Contacten' en de ontspanningsknoppen 'Mijn Spellen' en 'Youtube' en zorgprofessionals van de knoppen 'Contacten', 'Uitloggen' en 'Mijn Cubes'.

Figuur 1. Gemiddeld aantal kliks per knop per week voor mantelzorgers en zorgprofessionals

De gegevens uit bovenstaande figuren werden bevestigd in de interviews. Zowel mantelzorgers als zorgprofessionals gaven aan vooral het zorgschrift en de berichten knop te gebruiken en mantelzorgers gebruikten het platform vaak dagelijks, terwijl zorgprofessionals dit (afhankelijk van de complexiteit van zorg) gemiddeld wekelijks deden.

Over het algemeen waren mantelzorgers en zorgprofessionals erg positief over het gebruik van het platform. Mantelzorgers gaven aan het vooral fijn te vinden dat ze snel en gemakkelijk van informatie worden voorzien over de persoon met dementie en dat ze zich hierdoor beter voorbereid voelen wanneer ze deze persoon gaan opzoeken: *“Op de dagen dat ik er niet ben en weet dat er iemand anders geweest is, kan ik nakijken wat er gedaan is en opgemerkt is aan mijn vader”*. Dit gaf bij sommige mantelzorgers ook rust. Daarnaast voelden mantelzorgers zich meer gesteund door de directe communicatie met zorgprofessionals en hun toegenomen betrokkenheid. Een andere pré van het platform was dat men kon communiceren over de persoon met dementie zonder dat deze dat bewust meekreeg. Zorgprofessionals waren het eens met mantelzorgers dat als gevolg van het gebruik van het platform de communicatie met andere zorgprofessionals en mantelzorgers gemakkelijker verliep en dat er sneller gereageerd kon worden op een vraag of probleem. Deze meerwaarde werd vooral erkend voor de meer complexe cliëntsituaties. Daarnaast vonden zorgprofessionals dat ze beter op de hoogte waren van de situatie rondom de cliënt: *“Het voordeel is dat je veel meer en eerder op de hoogte bent van dingen die voorvallen bij de cliënt en dat je meer weet over de personen rondom de cliënt”*. Zorgprofessionals ervoeren ook een verdieping in de relatie met de betrokken mantelzorgers. Deze betrokkenheid was te herkennen in het feit dat zorgprofessionals aangaven vaak 's avonds of buiten werktijd op het platform keken. Hierbij gaven ze wel aan dat dit veel extra tijd zou kosten wanneer ze in de toekomst over meerdere cliënten via het platform gaan communiceren. Dit hing ook samen met de dubbele registratie van zorg die zorgprofessionals tijdens het onderzoek hadden, omdat ze naast het platform in hun eigen systemen moesten rapporteren. Verbeterpunten zaten voor mantelzorgers vooral in de frequentie van gebruik door zorgprofessionals, wat naar hun mening vaker mocht. Echter, gaven ze hierbij aan dat dit te maken kon hebben met de dubbele registratie. Daarnaast werd door zowel mantelzorgers als zorgprofessionals aangegeven, dat voor een optimale werking van het platform, alle schakels in het netwerk rondom de persoon met dementie moeten deelnemen, omdat er bij geen deelname misschien informatie wordt gemist. Tenslotte werden problemen zoals het niet opstarten van het platform en hoge stroomverbruik van de app van het platform op de mobiele telefoon als technische verbeterpunten genoemd.

De gebruiksvriendelijkheid is niet alleen bevraagd d.m.v. de interviews, maar ook gemeten d.m.v. de gevalideerde Post System Study Usability Questionnaire (PPSUQ). Dit is een vragenlijst waarbij 19 stellingen gescoord worden van 1 (helemaal niet mee eens) tot 7 (helemaal mee eens). De gemiddelde scores waren over het algemeen rond de 6, wat aanduidt dat zowel mantelzorgers als zorgprofessionals het platform gebruiksvriendelijk vonden. Dit komt overeen met de bevindingen uit de interviews. Er werd één verschil opgemerkt tussen mantelzorgers en zorgprofessionals, namelijk dat mantelzorgers het gebruik minder eenvoudig vonden dan zorgprofessionals.

Help mee!

In september 2016 start een haalbaarheidsonderzoek met een vernieuwde versie van het platform Netwerkkondersteuning Dementie om de ervaren effecten van het gebruik van het platform in kaart te brengen en de (on)mogelijkheden bij gebruik op grotere schaal. Dit haalbaarheidsonderzoek willen we uitvoeren met het (in)formele netwerk van 40 mensen met dementie. Dat houdt in dat we op dit moment hard op zoek zijn naar mantelzorgers van mensen met dementie die hier graag aan willen deelnemen. Deels gaat het hierbij om mensen met dementie die al in zorg zijn bij Meander of Proteion. We willen echter ook netwerken vinden waarbij er sprake is van beginnende dementie en waar niet perse thuiszorg aanwezig is. Daarnaast zoeken we ook situaties waarbij grote families (3 of meer mantelzorgers) betrokken zijn voor de zorg van de persoon met dementie. Dus voldoet u zelf hieraan of kent u iemand in uw omgeving die aan deze criteria voldoet en het interessant vindt om deel te nemen? Dan horen we dat graag! Tips en informatie over potentiële deelnemers kunnen gemeld worden bij April Boessen (mail via [deze link](#)).

Kennisuitwisselingsmiddag

Op 22 juni 2016 heeft er een tweede kennisuitwisseling plaatsgevonden, die bijgewoond is door 27 geïnteresseerden. Alle aanwezigen werden welkom geheten door Erik van Rossum. Er zijn weer diverse kennisflitsen gepresenteerd en Patrick Hermans, werkzaam bij MeanderGroep Zuid-Limburg, opende de kennisuitwisseling met een presentatie over zijn ervaringen m.b.t. GPS-positiebepaling en alarmering. Na de pauze werd de kennisuitwisseling voortgezet door April Boessen, Emma Arts, Joël Hamakers en Saskia Duymelinck die de resultaten van het bruikbaarheidsonderzoek presenteerden, waarna de bijeenkomst werd afgerond met een discussie over implicaties van het project onder leiding van Renée Verwey. U kunt de presentaties die gehouden zijn tijdens de kennisuitwisselingsmiddag vinden via [deze link](#).

Impressie Kennisuitwisselingsbijeenkomst Technologie en Dementie

Congressen en publicatie

Het platform is geïntroduceerd op 18 februari 2016 tijdens de Geriatriedagen in 's-Hertogenbosch. Daarnaast zijn de resultaten van fase 1 (het behoefteonderzoek) en het bruikbaarheidsonderzoek op 14 juni in Porto, Portugal gepresenteerd tijdens het congres "New models of care. Reinventing healthcare: why, what, how" van de European Health Management Association (EHMA) en op 27 juni op het Nursing Informatics congres 2016 in Geneve. Naar aanleiding van dit congres is ook een Engelstalige publicatie over het congres te vinden via [Pubmed](#).

Voorstellen

Het projectteam bestaat uit Erik van Rossum, Renée Verwey, April Boessen, Saskia Duymelinck, Claudia Steinbusch en Angelique Camps. Angelique Camps heeft de werkzaamheden vanuit Proteion overgenomen van John Rietman. April Boessen heeft zich sinds januari 2016 aangesloten bij deze projectgroep ter vervanging van Miranda van Berlo. Beiden stellen zich hieronder voor.

Angelique Camps is werkzaam als manager Thuiszorg binnen Proteion Thuiszorg. Thuiszorg wordt geleverd middels zelfsturende wijkgerichte wijkteams waarin verschillende functies (helpende tot en met HBO V verpleegkundige) de zorg leveren aan de zorgvragende klant met betrekking op verpleging en verzorging. Daarbij levert Proteion ketenzorg productie die gericht zijn op welzijn, preventie, advies en behandeling daar waar de zorgvragende klant hieromtrent een vraag heeft. Tot slot werkt de organisatie samen met formele en informele netwerkpartners om de klant te ondersteunen in zorg welzijn en wonen.

April Boessen is werkzaam als junior onderzoeker bij het lectoraat Technologie in de Zorg van Zuyd Hogeschool en bij het Expertisecentrum voor Innovatieve Zorg en Technologie (EIZT). Zij is betrokken bij verschillende projecten rondom de thema's zorg op afstand, wijkgerichte zorg en het stimuleren van een actieve gezonde leefstijl. In het onderzoek platform Netwerkondersteuning Dementie zal zij een uitvoerende en organisatorische rol vervullen vanuit Zuyd, waarbij zij tevens aanspreekpunt is voor deelnemers van het haalbaarheidsonderzoek.

Joël Hamakers, betrokken in het project als student HBOV, willen we bedanken voor zijn inzet bij het bruikbaarheidsonderzoek. Marije Bergsma willen wij verwelkomen als nieuwe HBOV student. Zij zal betrokken worden bij het haalbaarheidsonderzoek.

Tot slot

Wij wensen iedereen een hele fijne zomervakantie toe! In de volgende en tevens laatste nieuwsbrief berichten we over de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek.

Gedurende dit project zal halfjaarlijks per mail een nieuwsbrief verspreid worden. We zijn uiteraard benieuwd naar uw reactie en horen graag van u! Dus hebt u vragen of opmerkingen? Zijn anderen ook geïnteresseerd, maar staan die niet op onze verzendlijst? Stuur een e-mail naar de [redactie](#). Deze nieuwsbrief is een uitgave van de projectgroep Netwerkondersteuning Dementie Erik van Rossum, Renée Verwey, April Boessen, Saskia Duymelinck, Angelique Camps (Proteion) en Claudia Steinbusch (MeanderGroep Zuid-Limburg).